

מרכז המידע למודיעין ולטרור
המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)

8 באפריל 2010

**הרשות הפלסטינית ממשיכה לאפשר ואף
לעודד הפיכת שהידים למודל לחיקוי:
בראמאללה נקרא רחוב על שמו של יחיא עיאש,
פעיל חמאס, שכונה "המהנדס", אשר עמד
מאחורי פיגועי התאבדות, שנועדו לטרפד את
הסכמי אוסלו, בהם נהרגו עשרות רבות של
אזרחים ישראלים**

שלט הרחוב על שם יחיא עיאש בראמאללה. ברחוב נבנה עתה בנין הנשיאות של הרשות הפלסטינית
(באדיבות ערוץ 10, 7 באפריל, 2010)

נתונים

1. **בראמאללה נקרא לאחרונה רחוב על שמו של יחיא עיאש**, ממקימי ומראשי הזרוע צבאית/טרוריסטית של חמאס, גדודי עז אלדין אלקסאם, שהיה אחראי לביצוע **פיגועי התאבדות בהם נהרגו עשרות רבות של אזרחים ישראליים ומאות רבות נוספים נפצעו**. ברחוב זה, הנקרא על שמו, **נבנה עתה בניין הנשיאות של הרשות הפלסטינית**.

**בנין הנשיאות הנבנה ברחוב יחיא עיאש בראמאללה
(באדיבות ערוץ 10, 7 באפריל 2010)**

2. על גבי השלט עם שם הרחוב מופיע כיתוב המפרט את פועלו של יחיא עיאש בזו הלשון: "יחיא עיאש 1966-1996 נולד בראפאת (שכם), למד הנדסת חשמל באוניברסיטת ביר זית. היה פעיל בגדודי עז אלדין אלקסאם **וישראל יחסה לו** שורה של פיגועים. ישראל התנקשה בחייו בבית לאהיה (ברצועת עזה) 5.1.1996" (ערוץ 10, 7 באפריל, 2010).

**שלט הרחוב על שם יחיא עיאש בראמאללה
(באדיבות ערוץ 10, 7 באפריל, 2010)**

3. זכרו של יחיא עיאש מונצח גם בגנין ברחוב הקרוי על שמו ואשר שופץ לאחרונה ע"י עיריית גנין (אתר PNN, 28 בינואר, 2010).

תגובות

ישראל

4. לשכת ראש הממשלה, בנימין נתניהו, פרסמה הודעה המגנה את קריאת הרחוב על שמו של יחיא עיאש. לדברי ההודעה קריאת הרחוב על שמו מהווה "הסתה מזעזעת לטרור מצד הרשות הפלסטינית" ו"העולם חייב לגנות בכל תוקף הסתה רשמית פרועה זו של הרשות הפלסטינית למען הטרור ונגד השלום" (אתר משרד ראש הממשלה, 8 באפריל).

ארה"ב

5. דובר משרד החוץ האמריקאי גינה בתוקף את "האדרת הטרוריסטים", אשר רצחו אזרחים חפים מפשע, בין אם על ידי הצהרות רשמיות ובין אם הקדשת מקומות ציבוריים לזכרם. לדבריו הדבר פוגע במאמצי השלום וחייב להיפסק. הממשל האמריקאי ימשיך לראות במנהיגים הפלסטינים אחראים להסתה ("Accountable for incitement") אתר האינטרנט של משרד החוץ האמריקאי, 8 באפריל.

הרשות הפלסטינית

6. "מקורות ברשות" ציינו כי אין לרשות כוונה לקרוא לאחד מרחובות ראמאללה על שם יחיא עיאש. הם הכחישו את הפרסומים בנושא אך הוסיפו כי אין צורך באישור ישראלי כדי לקרוא רחוב על שם אחד מהשהידים הפלסטינים (אתר קודסנט, 8 באפריל). עיריית ראמאללה מסרה כי שם הרחוב נקבע בסוף שנות ה-90 באמצעות "ועדה מקצועית", זמן קצר אחר מותו של יחיא עיאש (אתר צפא, 8 באפריל).

משמעויות

7. הנצחת דמותו של יחיא עיאש מהווה ביטוי נוסף למדיניות מתמשכת של גורמים ברשות הפלסטינית, המנציחה דמויות של שהידים, אשר נהרגו במהלך פעילות טרור נגד ישראל. בכך, הם הופכים לסמלים ולמודל לחיקוי. (גם אם השהידים הללו היו מעורבים בפיגועי טרור רצחניים שבהם נפגעו אזרחים ישראלים רבים). זאת, כחלק משימור המורשת הלוחמנית של המאבק נגד ישראל ובניית הזהות הלאומית של המדינה הפלסטינית שבדרך.

8. מדיניות זו מצאה כזכור ביטוי לאחרונה בקריאת כיכר בשכונת אם אלשרא'ט באלבירה על שמה של המחבלת מארגון פתח דלאל אלמע'רבי. דלאל אלמע'רבי הינה אחת מחברות החוליה, שביצעה את פיגוע הדמים בכביש החוף במרץ 1978. מאז הפיגוע, בו נהרגו 37 ישראלים ונפצעו 71, הפכה דלאל אלמע'רבי למעין גיבורה לאומית, אשר פועלה הועלה על נס ע"י יאסר ערפאת וזכרה מונצח ע"י הרשות הפלסטינית¹. הרשות הפלסטינית

¹ ראו לקט: "הפרכת שהידים למודל לחיקוי: פתח חנך באלבירה באופן בלתי רשמי כיכר על שמה של דלאל אלמע'רבי, מחבלת מפתח, שהשתתפה בפיגוע הדמים בכביש החוף (1978)" (18 במרץ, 2010).

איפשרה קריאת הכיכר על שמה ע"י פתח (גם אם הדבר נעשה באופן בלתי רשמי)², ולמרות שסגן נשיא ארה"ב ג'ו בידן ביקש מאזן במהלך ביקורו (10 במרץ, 2010) שלא לקרוא את הכיכר על שמה של דלאל אלמע'רבי.

טקס חנוכת הכיכר על-שם דלאל אלמע'רבי באלבירה. בראש המשתתפים (במרכז לבוש בחליפה בהירה) תופיק טיראוי, מבכירי פתח (אלקדס, 12 במרץ)

9. הנצחת שמו של יחיא עיאש ("המהנדס") בראמאללה בולטת במיוחד, שכן המדובר בפעיל בכיר של הזרוע הצבאית-טרוריסטית של חמאס ולא של פתח, שעמד מאחורי גל פיגועי התאבדות קטלניים שנוזמו ע"י חמאס במטרה לטרפד את הסכמי אוסלו (פירוט ראו נספח). בכך, בפועל, וגם אם זו אינה מדיניותה הרשמית, מסייעת הרשות הפלסטינית בשימור מורשת פיגועי הטרור גם כאשר המדובר בפיגועי התאבדות.

² הטקס הממלכתי רשמי לקריאת הכיכר על שמה של דלאל אלמע'רבי בוטל ובמקומו נערך טקס מטעם פתח בהשתתפות בכירי הארגון.

נספח

יחיא עיאש "המהנדס"

תמונתו של יחיא עיאש (על רקע אוטובוס ישראלי שנפגע בפעולת התאבדות), כפי שהופיעה בשער ביטאון חמאס פלסטיין אלמסלמה לציון יום השנה העשירי למותו (ינואר, 2006). משמאלה הכתובת: "יחיא עיאש, מהנדס ההתנגדות המודרנית".

1. **פרטים ביוגרפיים** – יחיא עיאש נולד ב-6 במרץ 1966 בכפר ראפאת (סמוך לשכם). סיים לימודי הנדסת חשמל באוניברסיטת ביר זית ב-1988.
2. **השתייכות ארגונית** – בתחילה היה יחיא עיאש חבר בתנועת האחים המוסלמים. מאוחר יותר בעת לימודיו באוניברסיטה היה פעיל בגוש האסלאמי (התאחדות הסטודנטים חברי חמאס). בתחילת שנות ה-90 היה **בין מקימי הזרוע הצבאית של חמאס גדודי עז אלדין אלקסאם והפך לאחד מבכיריה**. הוא התמחה בהרכבת מטעני חבלה בעיקר עבור **מחבלים מתאבדים**.
3. **מעורבות בפיגועים** - בשנת 1992 החל בתכנונם של פיגועי התאבדות בישראל. **עד למותו היה המתכנן הראשי של מרבית פיגועי חמאס**. במקרים רבים הוא היה זה שהכין את חומרי הנפץ וחיבר אותם לגופם של המתאבדים. בחלק מהפיגועים גם הסיע בעצמו את המחבלים המתאבדים ליעדם. **יחיא עיאש אחראי למותם של עשרות רבות של אזרחים ישראליים ולפציעתם של מאות רבות נוספים**. בין השנים 1994-1996 היה אחראי לביצוע פיגועים רבים במטרה לטרפד את הסכמי אוסלו. בין פיגועים הבולטים: פיגוע בקו 5 בתל אביב (19 באוקטובר 1994, 20 בני אדם הרוגים), פיגוע בתחנה המרכזית בחדרה (13 באפריל, 1994,

5 הרוגים), פיגוע בקו 20 ברמת גן (24 ביולי, 1995, 6 בני אדם הרוגים) , פיגוע בקו 26 בירושלים (21 באוגוסט, 1995, 4 בני אדם הרוגים), פיגוע בדיזנגוף סנטר (4 במרץ, 1996, 13 בני אדם הרוגים) ועוד.

4. בשל מעורבותו בפיגועי ההתאבדות הפך יחיא עיאש למבוקש ע"י שירותי הביטחון של ישראל. ב-1994 עבר להתגורר ברצועת עזה. ב-5 בינואר 1996 הוא נהרג בבית לאהיא לאחר שטלפון סלולארי אותו החזיק בידו התפוצץ.

5. לאחר מותו הפכה דמותו לסמל בעיני תומכי חמאס והוא שב ומונצח בצורות רבות במטרה להפוך אותו למודל לחיקוי עבור בני הנוער הפלסטיני.

כתבה מאת סמיר עטיה שכותרתה: "השהיד יחיא עיאש: המילים נעתקות נוכח ההקרבה האנושית" (פלסטיין אלמסלמה, ביטאון חמאס המאוכוון מדמשק ומופץ מבריטניה, גיליון ינואר 2004). הכתבה קוראת להנציח את זכרו של יחיא עיאש באמצעים אומנותיים כגון שירה, ספרות, סרטי קולנוע וטלוויזיה וקלטות שמע במטרה להפוך אותו למיתוס בזיכרון הקולקטיבי הפלסטיני. בכתבה נאמר, כי "הלך לו לעולמו אחד מבניה האהובים והנחשקים של האומה... זה אשר יצר את) שיירות מבצעי פיגועי ההתאבדות...". המחבר קורא להמשיך בדרך שסללו ה"שהיד" יחיא עיאש ו-"שהידים" רבים נוספים. הכתבה מזכירה סרטים שהופקו אודות "יחיא עיאש" ובתוכם הסרט "נץ הגדודים".

הנצחת דמותו של יחיא עיאש ומורשת פיגועי ההתאבדות: הופעה של להקת "נצי אלאקצא", המזוהה עם חמאס, ברקע תמונת יחיא עיאש ("המהנדס") בצד ימין, דגם של אוטובוס שרוף, סמל לאוטובוסים ששמשו יעד מועדף בפיגועי ההתאבדות שזים יחיא עיאש. התמונה הופיעה במסגרת כתבה המהללת את יחיא עיאש ופיגועי הטרור שזים (פלסטיין אלמסלמה, ינואר 2006).